

SZARVASI UJSÁG.

Képes hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 6 frt. — kr.
Félévre . . . . . 3 frt. — kr.
Negyedévre . . . . . 1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési pénzek, úgy a lap szerkeletét illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra czimzendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 25 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyomdai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket elfogad Mudrony és György hirdetési irodája Barátok-tere 3. sz. Athenaeum 1. emelet: továbbá A. V. Goldberger, servitater 3. sz. alatt.

A veszély torkában.

A mult hét megyénk legtöbb községére nézve a remegés nehéz hete volt. Váratlanul, iszonyú arányokban zúdult a háborgó áradat legnépesebb községeink felé: elnyeléssel fenyegetve, több helyen romba döntve egy emberöltő fáradságos művét. Lázassátséggel folyt és folyik az árvédelem nehéz munkája mindenfelé. A közvetlen veszély érzete leghatalmasabb rugója az emberi tevékenységnek. B.-Gyula valódi sysiphusi munkát végzett. Öt felől rohanta meg az áradat; de a kitarító védelem mindedig megővta a várost a végpusztulástól. T a r c s a azonban áldozata lón a háborgó elemnek; megmentése lehetetlen volt; a virágzó község helyét most düledező romok jelölik. — B.-Csaba még mindég vivja a szörnyű küzdelmet; s remélhető, hogy győzedelmeskedni fog. Városunk szintén veszélyeztetve volt az endrődi-kisfoki gát felől; de a megfeszített árvédelmi intézkedések sikerre vezettek; ma már azon pont felől biztosítva vagyunk a veszély ellen, s a mi a kákafoki és halásztelki gátakat illeti: e részben a legkisebb veszély sem mutatkozik. Ez ősgátak diadalmasan daczolnak a háborgó elemmel.

Megyénk helyzete annyira válságos volt, hogy az országházban is interpelláció tárgyát képezte a kormány részéről kifejtendő védelmi intézkedés. Irányi Dániel, Békés város képviselője intézte az interpellációt a közlekedési miniszterhez, melyre azon megnyugtató válasz adatott a miniszter részéről, hogy a veszély elhárítására, s illetőleg a netán szükséges élet- és vagyon mentésre nézve gyors és teljesen megfelelő intézkedések tétettek. Megyei főtitkárunk példás buzgalommal fáradoztak és fáradoznak ma is a veszély elhárítására irányzott munkásság kellő kifejtése körül. Minden veszélyeztetett községben vész-

bizottságok intézik a védelmi munkálatokat, melyek a lakosság s a segítségre vezényelt műszaki csapatok részéről példás odaadással teljesítetnek. Szóval minden emberileg lehető erőfeszítés megvan téve a baj elhárítására.

S ez igen megnyugtató tudat mindenkire nézve.

De midőn örömmel látjuk most, a veszély fenyegető perczeiben ez odaadó tevékenységet: lehetetlen, hogy a jövőre nézve ne adjunk kifejezést abbeli óhajunknak: vajha a vész elmúltával is ily érdeklődés mutatkoznék a máskor bekövetkező hasonló bajok megelőzésére nézve. Mert ha akkor, a midőn a hármaskörösök szeszélyes ágai normalis állapotban vannak ily csodaszerű tevékenység fejtetnék ki meggyeszerre: nemhogy egy rakoncátlanuló folyó árját volnánk képesek megfékezni: de egy tenger áradatával is szembeszállhatnánk, mint a Holland, ki milliók árán ugyan, de képes dacolni a tengerek bosszajaival is.

A veszedelemben nagy tanulságok rejlenek. A már egyszer tényé vált baj, ha az általa okozott sérelem elhárított is: elővigyázatra int. S mi itt Békésmegyében úgyszólván évről-évre kitéve a körözsök árjainak, a sok veszteség folytán egyenesen utalva vagyunk oly rendszeres árvédelmi intézkedések megtételére, melyek nemcsak hogy reményt nyújthatnak a baj megfékezésére; de az ellen egyenesen biztosítanak is, amennyire emberi számításban bizni lehet; mert eddigi gátrendszerünk a maga egészében a mint láthatjuk, nem nyújthat biztosítékot, a meg-megújuló árvizek ellen; s egyes községek bámulatos indolentiát tanúsítanak a vész elmúltával nemcsak saját érdekeik, hanem közvetve mások érdekeinek hát-

rányára is, az e részben reájuk rótt kötelezettségek betöltése tekintetében.

A vész elmúltával tehát első teendője legyen megyénk közönségének egy oly rendszeres árvédelmi terv megállapítása, melynek keresztül vitele — ha nagy áldozatok árán is — garantirozza a sikert, még a nem várt arányú vízveszélyekkel szemben is. Csak is így lehetünk megnyugtatta megyénk jövőjére nézve; másként a pusztulás rémületes szörnye szedi el évről-évre nyugalmunkat, vagyonunkat. — Megyénk vitális érdeke kívánja a gyors, erélyes intézkedést; a megbizottság ismerje köteletségének megtenni e részben mindazt, mit a közérdek parancsol. Békésmegyének ez idő szerint legfontosabb kérdése az árvédelem helyes, megnyugtató megoldása.

Argus.

A czár halála.

A márczius 13-iki szentpétervári véres merénylet részleteit, a helyszínről érkezett hiteles tudósítások a következőkben adják elő:

A czár — így szól egy Londonba érkezett tudósítás — öt hét óta most jelent meg ismét a katonai dísz-szemlén a Michailovszki-lovardában, hol élénken társalgott lord Dufferin angol nagykövettel. A szemle után a Michailovszki-palotába hajtatott, hogy testvérével, Alexandrával kávézzék. Mikor innen távozott s kocsija a Katalin-esatorna mellett haladt, az első bomba leesett a kocsi mögé. A czár sértetlenül azonnal kiugrott a kocsiból, míg Mihály nagyherceg a kocsiban ma-

radt. Dvorseczki ezr des, noha súlyosan megsebesült, kiugrott a szánból, megfogta a gyilkost s nevét kérdezte. Ez azt felelte: Ruzsakov. A czár is a gyilkos felé tartott, nevét kérdezve. Ez ebben a pillanatban revolvért rántott elő, melyet hidegvérűen a czárra irányzott. Dvorseczki kiütötte a gyilkos kezéből a revolvért. De ebben a pillanatban a közvellenül a czár előtt álló másik merénylő dobta el a bombát, éppen a czár lábai közé, melyek teljesen szétszakgattattak. — „S e g i t s e t e k!” — kiáltott fel a czár s összerogyott Jobb lába egészen le volt szakítva; e mellett sok más sebet kapott altestén, minek következtében eszméletét veszti. A rendőri kíséret mind a két gyilkost elfogta. A bombák vastag üvegből készültek s nitroglycerinnel voltak megtöltve.

A merénylők, mint továbbá beszélük, az ut két felén foglaltak állást, egyik a csatorna szélén, más a Mihály-palota kertjébe vezető kapunál. Az első bombát a csatorna mellett álló vetette. A czár hintaja sebesen robogott; a bomba mögötte esett le s szélrombolta a kocsi hátsó részét. A czár kiugrott. — A kocsis kérte, hogy üljön vissza, mert a hintót a szenvedett sérülések daczára is tovább lehetett vinni. A czár azonban a gyilkos felé tartott, ki revolvért akart rásütöni, mi alatt a rendőr-kisérettel huzakodott. Ekkor a kapu alatt álló másik gyilkos vetette el a bombát. A czár eszméletlen maradt végperczéig; csak kevéssel halála előtt tett egy elhárító mozdulatot kezével, mikor az orvosok amputálni akarták.

A merénylő, — beszél egy pétervári távirat — kinél tört és revolvért találtak, a kihallgatáskor azt vallotta, hogy hüntársáról semmit sem tud. Neve — mondá — Grjasznor. Később azonban konstatálták, hogy borovicsii születésű (Novgorod), Ruzsakovnak hívják s az utóbbi két évben bányászati akadémiába járt; 21 éves, magas termetű, szakálltalan. Még egy másik távirat hozzáteszi, hogy az elfogott merénylő a kihallgatáson azt mondá, hogy a nihilisták ezélja valamennyi uralkodót megölni, s hogy még e ezél az egyesek elfogatása

T Á R S A G

B á l i d a l o k.

La souvenir c'est la parfum de la vie.

GEORGES SAND.

E S T E L L E.

I.

A nagy csillár ezernyi lángja
Tündéri fényét önti rád...
A gyors keringő vad tüzeben
Forog velünk a nagy világ.

S amint keringünk, c'sztünk
Szemünk elől a nagy tömeg,
Lelkünket ennyi fényözön közt
Szilaj vagyódas szállja meg.

El-elrepülni messze tájra...
Szerelmünk napja ott ragyog!...
Füledbe sügom önfeledten:
„Kimondatalan boldog vagyok!”

II.

El kelle válnunk... Átálmodtam
Az édes kínos éjszakát...
A kedves együttlétnék bája
Szívem oly hosszan járja át.

A boldogságnak szép emléket
Majd el nem törli semmi sem...
A hosszú élet küzdelmen át
Érted dobog csupán szívem!

III.

S találkozánk... szép ajkadat te
Édes mo-olyra felnyitad.
Ugy képzelm, a boldogságot
Szívem most újra éli át.

Pár pillanat csak... szép szemed már
Felem pajzanul csillogott...
S hangzott a szó, a mint elmentél:
„Feledje el, mit almodott!”

Tehát csak álom!... Csalfa álom,
Ugy elbűvölted szívemet...
Fogyasztó szél csapkod'a arczom...
S az ember oly könnyen feled!

Z E L L A.

Quien no ama, no vive.

A. DANTE.

I.

Ismertelek az első perczen,
Te is megértél engemet.
Zavartak voltunk mind a ketten,
A mint a tánczra kértelek.

Éreztük azt már mind a ketten —
És elmerengtünk hosszasán...
Hogy lelkünkben egy szebb világnak
Örök fényü nagy álma van.

legfőbb csak késlelteti. Arczképét sokszorosították s pontos adatok beszerzése végett köröztetik. Csizmájában állítólag cizankálit találtak.

Abban az időpontban, mint a katasztrófa történt, több gyanus egyént fogtak el, kik az udvari istállók melletti utcában, a vezérkari épület átjárójában, a teli palotával szemben s a Morszkája-utcában állottak.

A bányászati akadémiában megejtett vizsgálatból utólag az tűnt ki, hogy a bombák az ottani műszaki műhelyben készültek s megtöltésök az intézet laboratóriumában ment végbe. A gyilkoson kívül az intézetnek egy növendéke sem tartozik az összeesküvéshez.

A rémtett után a kora reggeli órákban nagymennyiségű nyomtatott czédlulákat szórtak el Pétervár utcáin, melyeknek tartalma azonban érthetetlen s úgy látszik, hogy csak a beavatottaknak van szánva. Röpiveket a rendőrség már a merénylet elején kobozott el. Ezek az eseményt meglehetősen ezynikus hangon adják elő s így kezdődnek: „Nyilo okoncse-no“ (A munka elvégeztelett.)

Lorisz Melikow, kit az új czár miniszteri hivatalában megerősített, mint jelentik, már három nappal ezelőtt tudomással bírt az összeesküvésről s a főzinkosokat elfogatta. — Kérve-kérte a czárt, hogy néhány napig ne járjon ki, de a czár nem hallgatott reá.

*

A legújabb szentpétervári események folytán nem kis érdekű egy Szentpétervárról, márczius 10-kéről kelt levél, mely a következőket írja:

Nagy feltűnést kelt Adlerberg grófnak, a császári ház miniszterének szabadságoltatása. Nyilvánvaló, hogy a czár legbizalmasabb barátja kiesett a kegyből. Adlerbergnek sok ellensége volt, de ezek ármánykodásai daczára, a czár kegye

öt fentartotta állásában. Mikor a teli palotában a robbanás történt, február 17-kén Adlerberg maga kérte elbocsátását. — Ugyanis Adlerberg volt az oka annak, hogy a merénylet nem hártatott el. Gurko tábornok ugyanis feljelentést kapott, hogy kutattassa át a teli palotát, mert ott február 16., 17., vagy 18-kán merénylet lesz a czár ellen. Gurko azonnal a czárhoz sietett, s Adlerberg jelenlétében arra kérte, hogy engedje meg neki a palota szorgos átfürkészesét. Adlerberg ebben bizalmatlansági szavazatot látott maga iránt, s tiltakozván Gurko javaslata ellen e szókra ragadtatta magát: „Azért, ami a palotában történik, fejjemmel állok jót.“ 24 órával később a palotaőrök szobája felrobbant. Gurko rögtön benyújtotta lemondását, s Adlerberg, akil nagy kétségbeesés fogott el, szintén. Gurkot el is bocsátották, de Adlerbergnek a czár nyakába borult s így szolt: „Nem a te hibád volt, nyugodjál meg!“ És ime! a sima udvaronc, a czár gyermekkori játszótársa mégis megy! Nagyon különös dolgok történhettek Szentpétervárott!

Vasárnap éjjel Gruber boncztanár behalzsamozta a czár holttestét, mely műtét 12 óránál tovább tartott.

*

A czár holttestét aranylemezzel borított koporsóban átszállították tegnap a teli palota kápolnájába. A menetet III. Sándor nyitotta meg, őt követték a nagyhercegek, a czárné és a nagyhercegnék. Az ünnepélyes temetés, ámbár az orvosok siettetni szeretnék, csak márczius 27-én fog megtörténni.

*

A rendőrség új és új fölfedezései ideges izgatottságban tartják a lakosságot. A katasztrófa szemtanuit Mihály nagyherceg hallgatja ki. Ruszakov, miután nem sikerült megmérgeznie magát, elvesztette bátorságát és terjedelmes vallomást

II.

Azt hittem egykor, hogy szerettem,
Szilaj vágy dúlta keblemet! . . .
De a kabitó mamor hosszan
El nem vakithat engemet.

A szertelenség szenvedélye
Soka felszinen nem marad . . .
A nagy meteor villanása
Alátűnik pár perc alatt!

Ily önzetlen, ily szent reménnyel
Nem, nem szerettem még soha,
Hová a tiszta vagy emelhet,
Csak most jutottam fel oda.

Most érzem azt, hogy e világon
Minden elveszhet énnekem,
A szerelemnek szent oltára
Hogy fennlobogjon ékesen.

Boldog jövőnek szép reményét
Feltenni kész vagyok oda . . .
Ily önzetlen, ily szent reménnyel
Nem, nem szerettem még soha!

III.

Igy! . . . Hadd susogjam csak füledbe,
Milyen szent szó a szerelem,
Hová szívünknek vágya vonz el,
Egy szebb világba jer velem.

A boldogságnak országában
Beteljesülnek álmaink . . .
A messze bolygó földi létnek
Felénk amott nyugalma int.

Öröklétünk sivár küzdelmét
Elnyeli a nagy végtelen . . .
A szerelemnek szent honában
Szívünk d. bog csak szüntelen!

BÉRY LEHEL.

A orosz állampolitika egy áldozata.

A szörnyű dráma végjelenete lejátszatott. A nihilizmus hosszú csontkeze márczius 13-án belenyult a világtörténelembe, s ledönté annak egyik leghatalmasabb kolosszusát. II. Sándor czár, az oroszok mindenható ura nincs többé! Dicstelenül, orgyilkos kezeiktől megöletve nyugszik hideg sirjában. — Az egész világ elítéli a gyilkost; ki ne szánná a szörnyű haláltusa áldozatát: de vajjon az árvák jajjai, a Szibéria ölobányaiban sinylődő áldozatok sóhajai, az elnyomott népek millióinak titkos imái ne hatottak volna-e el oda, hol egyenlően méretik az igazság nagynak és kicsinynek, czárnak és rabszolgának? . . .

A bosszu végzetes műve befejezetten áll a világ előtt; s az orosz államélet krónikája egy véres lappal többet számol az eddigiek közé; mert az orosz czári palotákban nem ujság az, hogy ott fejedelmi vér folyjon, nem ujság az, hogy ott a nyers erőszak ülje diadalát; csakhogy ezelőtt nem a szabadság és emberi méltóság után vágyódó nép fellázadt szenvedélye volt az erő, mint most.

Az orosz czári házban történt gyilkosságok statisztikája még nincs megírva teljesen és nem egy czárnak s a czári család nem egy tagjának halála körülményeit a mai napig a titok áthatlan fátyla borítja.

Tekintsünk csak vissza 200 évvel. Péter, a nagynek nevezett orosz czár ült akkor a trónon. Gazdag volt ezen időszak tragikus eseményekben s a gyilkosság gyakran foglalt helyet hivatlan vendégképen a czár asztalánál, hogy segítsen egy és más bajon ott, a hol már más eszköz nem volt képes segíteni.

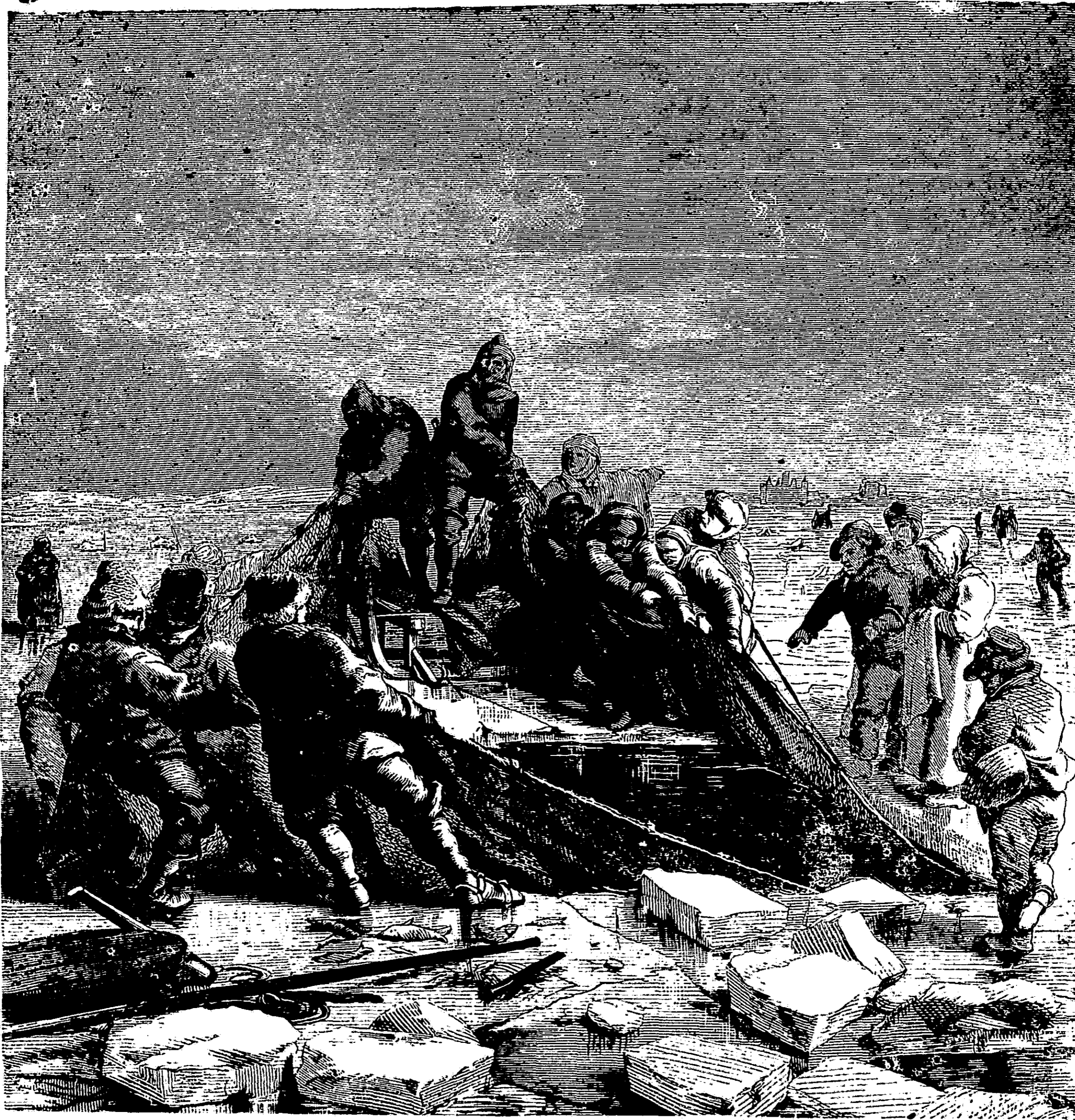
HIREK.

tett, a mivel állítólag összeköttetésben áll a Telesnaja-utczában Havroczkínál végrehajtott kutatás. Havroczki lakásában készítettek a nihilisták a bombákat; a rendőség talált is nála dynamitot, petardákat és bombákat.

Azt a nihilistát, a kit 12-én fogott el a rendőség és a pétervári nihilista-bizottság főnökének tart, Jahilovnak hívják.

15-én a Newskyprospekt és a kiskert-utca szegletén fekvő ház alatt aknát fedeztek fel. A házban egy sajtkeres-

— (A múlt hét árvízveszélyei) lázas izgatottságban tartották városunk lakosságát is. Az áradat oly rohamosan tört elé; a hír oly rémes dolgokról beszélt, hogy csak természetesnek tűnhetett fel a közönség lázas aggodásán, kivált midőn tulzott hírek azt beszélték, hogy az endrődalatti kiskövi gát tarthatatlan és el lenetünk készülve reá

Halászat a jég alatt.

kedő lakott; az ő boltjában kezdték ásni az aknát. A nyílás a bolttulajdonos szobájában volt; egy pamlag-féle butordarab, mely tele volt vakolattal, rejtette azt el. A kereskedő nevével együtt megszökött és mindent cserben hagyott. A szobában egy súlyos vasdorongot is találtak. Az akna a kiskert-utca irányában volt megásva, mely a lovardához vezet. Most egy csapat utász dolgozik a fölfedezett aknán.

hogy a víz Szarvasra is betör. A vészbizottság már a hét elején megalakult s ma is permanens. Kiskövnél valóban nagy volt a veszedelem; de a halásztelki gáttársulat mérnökének fáradhatlan buzgalma győzedelmeskedett a veszélyen; s ma azon pont teljesen erődítve van. A városunkat közvetlenül védő kiskövi és halásztelki gátvonalokon fenyegetőbb baj sehol sem mutatkozott; helyel-közzel e gátvonal is karóztatol, s a gátrendőri intézkedések minden pontján fogantosi-

tattak. A vasúti töltés szintén kiállotta a habok támadását, mi főleg a szakadatlan karózásnak köszönhető. Szóval a város közvetlen környékén fenyegetőbb veszély nem mutatkozott; de ennek dacára úgy a közigazgatási közegek, mint maga a közönség is minden intézkedést megtett, a mit csak az árvédelem feltételez; s nálunk ezuttal is bebizonyult az, hogy solid gátvonalak s eleve kifejtett szigeru örködés kellőleg garantirozzák a sikert. — A víz f. hó 16-ka óta a Körözsök egész mentén csekély mérvben ugyan, de folyton apad: úgy hogy a gáterődési munkálatok mindenféle nyugodtan eszközölhetők.

— (C s a b á n) hétfőn éjszaka irtóztató közdelmet folytatott a nép az árvizzel. A vihar vadul dühöngött s a víz megtépte a gátakat. A vészharangokat megkougatták s a nép ezrével rohant rémülten a gátakra. Óriási küzdelem vette kezdeét. A jobboldali gát be volt törve, a nagy áradat Uhri-nyi Andor kerén keresztül a gyulai utat s Beliczey kertjét árasztotta el. A zúgó folyam feltarthatatlanul tört a Nagyrétnek. A nép a vészbizottságtól vezetve kétségbeesett erőfeszítéssel emelt keresztgátakat a gyulai uton az ár elő, bár a víz minduntalan összerombolta. Egész reggelig folyt a képzeletet meghaladó tusa, ember ember mellett dolgozva, vájva a földet, tömve a szakadékokat. S sikerült a város megmentése! Dél lőtt 11 órakor a víz megszűnt áradni és nem sokára apadás állott be.

— (B é k é s e n) a víz lassan, de folytonosan apad. A védőtölések szivárognak, de szorgalmasan javíthatnak mindenütt. A helyzetet veszélyezteti a Tarsáról minden oldalról nagy mérvben a város felé rohanó árvíz.

— (B - G y u l i á r ó l) f. hó 18-ról írják lapunknak, hogy a beállott apadás folytán a város megmentetnek tekinthető. A hangulat nyugodt, s a gátjavítási munkálatok a legnagyobb rendben foganatosíthatnak. A város környéke azonban egészen vízzel van borítva. A városon belül nyolcz utczában van nagy víz, többben kisebb. A kisvárosban 15 ház összeom-

lott. Az utászok, hidászok és honvédek bámulatos kitartással dolgoznak.

— (K ö r ö s - T a r c s a) márczius hó 15-én az árvíz áldozata lett. Már rég küzdött kétségbeesetten az árral, de hiába. A 4200 főnyi lakosságot számláló község ma kietlen romhalmaz. A házak háromnegyede víz alatt van és egymásután dől össze. A nyomor a szerencsétlen lakosság közt leírhatlan. A község segélyére 10 dereglyén megyei költségen vásárolt élelmiszerek indítottak utnak azonnal, a mint a vész hire elterjedt. A megye községeit a főispán élelmiszerek gyűjtésére s könyöradományokra hívta fel. Az adakozások megyeszerte folynak.

— (V á r o s u n k o n k e r e s z t ü l) f. hó 19-én délelőtt 10 órakor egy század sorgyalogság vezényeltetett Szolnokról Kun-Szent-Mártonra, Sipos Orbán jász-nagykunszo'nokmegyei alispán kértére, ki maga is követte a századot. A katonaság azért vált szükségessé, mert a kunszentmártoniak a fenyegető árvízveszéllyel szemben bámulatos közönyt tanúsítanak, úgy hogy az árvédelem ott teljesen szünetel; miért is a megyei hatóság utalva van kényszereszközök alkalmazására.

— (A s z a r v a s i f ö g y m n a s i u m i) tanulóifjúság kebelében fennálló önképző-kör márczius 15-ki ünnepele ezúttal is nagyszámu közönséget vonzott a főgymnasiumi díszterembe. A változatos program — szavallatok és felolvasások képezték tárgyát — hazafias reflexióival emelkedett hangulatot keltett a közönségben. A hazafias szellem erélyes nyilvánulása ezuttal is meggyőzte a jelenlevőket arról, hogy ifjúságunk vezetése kiváló kezekben van; s a hallott felolvasások azt tanúsíták, hogy az önképző-kör komoly aesthetikai irányban fejleszti tagjait. Mint tudva van, az önképző-kört évek óta Tatay István főgymnasiumi igazgató ur vezeti oly eredménnyel, minőt az ő nagyszabásu tanférui egyénisége méltán föllételez.

— (A z a d ó p r é s.) A tavasz nemesak a golyákat

Az orosz czári palota belső történetéből egy ilyen érdekes esemény füződik Alexei czárevicshez, Nagy Péter fiához. Ez a szegény trónörökös, ki a sorstól arra volt kiszemelve, hogy egy nagy és hatalmas birodalom fölött uralkodjék, melyet atyja erős kézzel és vakmerő szellemmel alakított át, mint azt határozottan állítják az eszközeiben egyáltalában nem valogatós tortura legkikeresettebb szenvedései alatt lehelte ki fiatal lelkét, vagy mások szerint drámai pontossággal bekövetkezett guta-ütésben halt meg.

Alexei történetében az állampolitika a maga meztelen könyörtelenségében tűnik elébünk, teljesen orosz jelleggel.

Nagy Péter határozottan veszélyeztetve látta fia által mindazt, a mit Oroszországra nézve czélszerűnek és üdvösnek ismert fel s ennél fogva az orosz állampolitika félrerugta őt az utból, melyen czéljainak akadályul szolgálhatott volna, minden kimélet és könyörület nélkül.

Szegény Alexeinek már gyermekkorra a legszomorubb volt. Anyjától, ki egy klastromba zárva élt, mert a czár sive a bájos Katharináért, a később czárnővé lett markotányosnőért hevült és lángolt, — el volt választva. Nevelése teljesen és annyival inkább elhanyagoltatott, mert apja vagy haborúban, vagy valami utazáson volt, s fiára mi figyelmet sem fordíthatott. Szelleme fejletlen maradván, iszonyodott minden cselekvéstől, s a régihez ragaszkodó oroszok nagy kedvére csupa szellemi tunyaságból és kényelemszeretésből vissza óhajtották ő is a régi állapotokat. Az új állapotokkal elégedetlen elnyomott oroszok minden reményüket Alexeibe helyezték; asszonyok, papok, nemesek, kik gyü-

lötték Péter czár ujtásait, s a kiket ez ugyan eltudott tüntetni a felzínről, de nem tudott kiirtani a piszokban fet-rengő, minden képzettség és műveltség nélküli tömeg emlékéből, Alexeiben látták Messiásukat, s nem is mulasztottak el semmit, hogy őt céljaiknak megnyerjék. És ezen törekvés megszerezte a szegény czárevicsnek a töviskoronát, a nélkül, hogy Messiás lett volna belőle, ki az ó-oroszokat az áz-iai állapotok ígéretföldére visszavezette volna.

Hogy mennyire gyűlölték a hamisítatlan moszkoviták az idegen műveltséget és szokásokat, leginkább kitűnik azon tényből, hogy Neugebauer, a czárevics nevelőjét a legelkeseredettebb gyűlölettel üldözték, mert Alexeinek megtiltotta, hogy a már általa lerágcsált csontokat a tábla visszategye.

Ily módon azon utálat, melyet a trónörökösbe minden ujtás ellen beoltottak, lassankint atyja, Nagy Péter elleni utá'attá vált, ki első sorban küzdött az ujtások mellett és Alexei ezt maga bevallotta akkor, a midőn egy kinteljes perbe bonyolítatván, írott vallomásaiban kinyilvánította, hogy atyjának személyét megutálta.

Alexeit megházasították. Elvetették vele a szerencsétlen Charlottát a wolfsbütteli herczegnét, Mária Terézia császárnő nagynénjét. Ez a házasság nem gyakorolhatott szelidítő és enyhítő befolyást Alexeire, mert ez már akkor egészen az oroszok kezében volt. Testestől-lelkéstől rendelkeztek felette. Az ó-oroszok a lutheranus és német, tehát nemzetiségre és vallásra idegen herczegnőt a legmélyebben gyűlölték. Mindazon gonosz ósztönök, melyeket az ó-oroszok a trónörökös lelkében felköltöttek és tápláltak, a her-

hozza meg, hanem az adóvégrehajtókat is. Az emberiségnek ezen „szükséges roszként” jelentkező tagjai méla gonddal veszik nyakukba a várost s valódi golya-szenvedéllyel kutatnak a szegénység mocsaraiban. S ha csak annyiból állana a dolog, hogy e mélabús lények vakon teljesítik kötelességüket; üsse kü! senkinek sem volna ellene szava; de ezen emberek legnagyobb értetlenséggel, a törvényes rend teljes ignorálásával járnak el teendőik körül; mert hiszen nemcsak, hogy a törvény szabványairól nincs fogalmuk; de a társadalmi érintkezés elemeit sem bírják; a mi igen természetes dolog, mert például városunkban e tisztet melynek betöltése a községi előljáróságot, s a jegyzőket illetné, pár forinttal felfogadott minden qualificációt nélkülöző emberek látják el. Számos esetet tudunk, hogy e tedd-ide tedd-oda végrehajtók a leg-hallatlanabb önkénykedéssel jártak el a zálogolások körül. Nekik mindegy lefoglalható-e vagy sem a tárgy mi kezük alá kerül; becsüskéket a legtöbb esetben nem is visznek magukkal; legfeljebb a kísérő rendőrt használják e célra, s csak azután kanyaríttatják alá egy pseudó becsüssel a jegyző-könyvet. S mily nagy pofával hivatkoznak ezek a fráterek a törvényre, ha valakinek ellenvetése van szabálytalan eljárásuk ellen! Pedig a jámborok bölcsessége egy arasznyira sem terjed túl a dratván és kaptafán. De hát hiába mondja ki a örvény, hogy azon adózóknak összes tartozásait, kik adójukat a községnél fizetik a községek a bíró, illetőleg a községi adópénztárnok által hajtják be, s a községi bíró vagy adópénztárnok a jegyző közbejöttével ár el: — ez mind hiába való intézkedés volt; mert a nevezetteknek ugylátszik derogál ez a kellemetlenségei mellett sok tapintatot és tekintélyt igénylő functió; s találtak is módot kibujni alóla ez által, hogy holmi szedett-vedett néppel helyettesítik magukat: akik aztán közbotrányozással járnak el e részben. A sokfelől felhangzó panaszszal szemben jönnek veljük a visszas körülményre felhívni az

czegnővel szemben mind nyilvánulást nyertek. Alexei minden restelkedés nélkül tartott szeretőt s a legtrágárabb dorbézásokban vett részt.

A szegény herczegnő csakhamar belátta szerencsétlen helyzetét.

„Sokkal szerencsétlenebb vagyok, — írta apjának — semmint atyam azt képzelhetné. Olyan ember neje vagyok, a ki soha nem szeretett s most még kevésbé szeret. — És mégis engedelmes vagyok neki, mert ez kötelességem.”

Alexeinek azonban nem volt érzéke neje önfeláldozó szeretete iránt s azzal a legkikeresettebb muszka durvasággal bánt. Midőn egyszer neje panaszkodott neki a sok kellemetlenség miatt, melynek Oroszországban kitéve van, azt felelte neki: „Nem tartozik reám, én nem gondolok önnel.” Neje erre azt felelte, hogy azt igen rosszul teszi, mert Németországban nincs egyetlen iparos, a ki pártját ne fogná feleségének, ha valaki bántalmazza.

„Ön nem Németországban, hanem itt van, — volt a felelet — különben fogja be száját, s ne követeljen tőlem semmit, mert én nem ígértem semmit.”

És valóban Alexei teljesen megfelelt azon ideálnak, a mely még ma sem szűnt meg az ó-oroszok eszményképe lenni.

A szegény herczegnő csakhamar megszabadult kinjaitól. Meghalt, midőn második gyermekét, a későbbi II. Péter czárt megszülte.

* * *

Neje halálával a vihar tornyosodni kezdett Alexei feje

illetékes hatóság figyelmé, már csak azért is, hogy a közelégedetlenséget legalább ne fokozzák az effélé otromba közegek.

— (C s.-A l b e r t i i) ev. egyház a pályázat útján benyújtott 11 tervmterv közül ugy esinosság, mint olcsóság tekintetéből a jeles fiatal szentandrászi építész, S e r k é d y Sándor ur terve mellett állapotodott meg egyhangulag. Megjegyezzük, hogy az ő tervére zárt és nyílt árlejtés márczius 28-án lesz. Az érdeklődőket ujasítjuk tiszt. Czinkoczkzy Márton albertii lelkész úrhoz s a „Vállalkozók Lapja”-hoz.

— (A z u j o n e z á l l i t á s) mely a szarvasi járásra nézve f. hó 19-én vette volna kezdetét, a lakosságot folyton elfoglaló árvédelmi intézkedések következtében f. évi májushó 1-ére halasztatott.

Irodalom és művészet.

— **Uj zeneművek.** Megjelent és beküldetett a szerkesztőséghez az Apollo zeneműfolyóiratnak folyó évi január és február havi füzeté. A január havi füzet tartalma: 1. Románecz, zongorára szerzé Falács János 2. A budapesti városligetben, idil Hölzl Lőrincztől. 3. Scherzo Allaga Gézától. 4. Bus az idő, dal Brogyányi Viktoriától. 5. A pásztor fia, dal Koderle Rózától. (Mindkét dal az orsz. zeneakadémia hangversenyén adalott elő.) 6. Holdszugár, lengyelke Barabás Istvántól. — A február havi füzet tartalma: 1. Nisida, egyveleg keringő Genée Richard hason ezimű operette-je dalla maiból, Hölzl Lőrincztől. 2. Koresolya polka (gyors.) Reimprecht Alajostól. 3. Étude Goltz F.-tól. 4. Virágot ültettem anyám sirhalmára, dal Petőfitől, zenéje Kaju Gyulától. Az Apollo előfizetési ára egész évre 6 frt. felévre 3 frt. Az előfizetési pénz az Apollo kiadóhivatalához (Budapest, vár, Verbőczy-utca 11) ezimezve küldendőbe. legzeleszerűbben postautalvány útján. A lap egész éves előfizetési két nagy műmellékletet és

előltt. Nagy Péter hosszabb tavollét után visszatért Orosz országba, s meggyőződött, hogy fia nemcsak előbbre nem fogja vinni azt, a m't ő tervezett, hanem arról is, hogy mindent gyökerestől fel fog forgatni, mihelyt ő szemét behunyta. És ekkor erősen kezdett benne érelődni az eszme, hogy Alexeit az örökösödésből ki kellend zárni. Tervét érlelte azon körülmény, hogy Katalin czárné ugyanekkor fiat szült, kinek a trónt minden áron biztosítani akarta.

Igy támadt aztán azon emlékezetes per, melyet Nagy Péter, az állampolitika kedvéért és nevében a saját fia, tulajdon husa és vére ellen indított. Az állampolitika kényszerű s a teljes fizikai és erkölcsi elvetemült romlottság játszottak szerepet ezen ocsmány perben. — Alexeinek, ezen orosz Don Carlosnak el kellett bukni, s el is bukott, szemben az állampolitika kényszerével, mely soha kiméletet nem ismer.

Örökös szégyenfolt marad Nagy Péter czár emléké, hogy nem tudott lemondani arról, hogy fia kinzásánál jelen legyen, sőt még maga is kezébe vette a kinzó-szerszámokat. Még azt, ha fiát rendes peres ítélet útján kivégezteti, talán lehetne menteni a politikai kényszerűséggel, de azt, hogy maga végezte a hóhér szerepét, nem menti ki soha semmi és senki.

Akkor az ó-orosz irány szenvedett vereséget Alexei megsemmisítésében, ma azonban a czári palotában ugy látszik, hogy az ó-orosz párté lesz a győzelem azon drámában, melynek II. Sándor czár lett áldozata.

négy világhírű zeneszerző arcképét, a félévesek egy műmellékletet és két arcképet kapnak. Új előfizetőknek az eddig megjelent (január – márciusi) füzetek és megküldetnek. Az Apollo, ezen egyetlen hazai zenészi közlönyünk tíz évi fenállása óta már is oly becses magyar zeneirodalmi gyűjteményt hozott létre, mely úgy kiállítás mint tartalomra nézve vetekedik a külföldi hason gyűjteményekkel, olcsóságra nézve pedig hazai, zeneirodalmunkban páratlanul áll. Az Apollo régebbi évfolyamaiból fennmaradt egyes számok potom áron kaphatók a lap kiadóhivatala útján; egy nyolcz oldalra terjedő, több zeneművet tartalmazó szám ugyan is 10 krajczárért, egy 16 oldalra terjedő szám 20 krért b e r m e n t v e küldetik.

Tarkaságok.

Elég van már rajta.

Egy szál elárvult számár volt egy taligába fogva, s három jól megtermett juhász ült a taligán. „Miért nem ültetik fel kentek azt a szegény szamarat is?” — kérdé egy arra kutyagoló diák. — „Van már ezen elég,” — vágott vissza a legviczezesebb juhász.

Semmi képen.

Elakadt a legátus a miatyánkban e szavaknál: „és bocsásd meg a mi bűneinket miképen” . . . próbálja azután így is: azonképen, de sehogy sem jutott eszébe a következő mondat. Utóljára is egész desperációval rámondja: „s e m m i k é p e n a m e n .”

Diák distinctió.

Mi a különbség a rendes és a rendkívüli tanár közt? E kérdést egy élezes diák ekép oldotta meg: „A rendes tanárok nem tudnak semmi rendkívülit; a rendkívüliek pedig semmi rendeset.”

— Hallottad-e barátom, hogy Z. plébános kanonokká neveztetett ki?

— No, mi rendkívüli van ebben? A szerencse olyan mint az Isten, semmiből is teremt valamit.

Olcsó utazás.

— Én mindég pénz nélkül, csak eszem használatával utaztam — szóla dicsekvüleg egy üres fejű arszlán.

— „Ugy ön rendkívül olcsón utazott” jegyzé meg egy elmés hölgy.

Csipős megjegyzés.

— A. Feltettem magamban, hegy ezentúl minden jó gondolatomat felfogom jegyezni. B. Félek, hegy e mellett egészen elfejedi ön az írást.

Számfeletti zsoltár.

— „Hogyan kezdődik a CLI. zsoltár?”, kérdé a kálvinista praeparandia-professor a leendő rektort. A kandidatús észrevéven, hogy a tanár élezelődni akar (miután tudvalevőleg csak 150 zsoltár van), azonban ismervén azt a nehéz természetét is, hogy mindjárt méregbe jön, ha valaki nemtudommal felel, így adta vissza a kissé erős tromfot: „A 151-ik zsoltár eképen kezdődik: A bolond így szól az ő szívében.”

Lelkiismeretes becslés.

Náthán: Mondd meg Smüle igaz lelkedre, mennyire becsülsz engem? Smüle: Száz aranyra. Náthán: Hiszannyi gyűrűm is megér. Smüle: Azt is hozzád számitottam.

Képünkhöz.

Hazánkban a Balatonon, s külföldön a nagyobb tavakon télen is folyik a halászat, olykép, hogy a tó felületén léket vágnak, s a hálót lehető széles terjed lemben a víz alá süllyesztik. A halászat e neme rendkívül jutalmazó szokott lenni, miután a halak télen nagy tömegekbe verődnek. Képünk egy ily élénk téli halászatot ábrázol, abban a pillanatban, midőn a hálót felhuzzák.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Sipos Soma.

Hirdetések.

Élet és egészség - t ismét visszanyerve!

B r a i l a (Románia.) Hoff János urnak, Bécs. Kérek gyorsan 13 palaczk HOFF JÁNOS-féle maláta egészség sörrel s három zacskó (kék papirosban) nyákoldó malátamelleszorkorlát, miután a hölgy, kinek ezen Hoff János féle egészség sör rendelve van, valóban e nélkül már nem is élhet, legalább e nélkül egyetlen egészséges napja sem volna.

Mély tisztelettel Borgheti A. i szállítója Hoff János urnak es. kir. tanácsos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, a főbb porosz és német rend lovagjának Bécs Gyárhelyiség: Grabenhof 3. Gyári raktárhelyiség: I. Graben, Bräunerstrasse 5.

Gyógy-jelentés: A schleswigi es. kir. osztrák tábori kórházak igazgalóságának jelentése. — Az altesti szervek működésének renyhességénél, idült hurutok, nagymérvű nedv-veszteségek és lesóványodásnál a Hoff-féle malátakivonatsör mint kitűnő gyógytápszer működött. Minden megfigyelt esetben igen szívesen fogadott tápláló és erősítő-szernek s üdvös hatástól kísért itálnak bizonyult.

Gayerse di P^{er}z, őrnagy es. kir. biztos.
Dr. Mayer, ezredorvos.

1-4

Főraktár Szarvason: NYÁCSIK SOMA urnál.

1-2

HIRDETÉS.**Löwy Jakab L. és Társa**

divatáru kereskedése Szarvason

ajánlja ujonnan érkezett kelmékkel felszerelt ruha-szövet és franczia creton raktárát a tavaszi és nyári idényre. Folytonosan kaphatók: finom fekete ternó, atlasz- és fail-selymek minden színben; valódi rumburgi-hollandi-creasz és czérna vásznak; Schroll-féle chiffonok és mindennemű vászon-neműek.

Különösen ajánlják dús választéktéku gyapju-szöveiteket, franczia kamgarn és cheviotokat férfi ruhákra és női kabátokra.

Legjobb gyártmányu női- és gyermek-czipők folytán raktárban tartatnak: ugyszintén csipke-függönyök és szőnyegek a legnagyobb választékban kaphatók.

A legjutányosb gyári ár és pontos kiszolgáltatás biztosítatik.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltenek.

Kész férfiruha-kereskedés és szabó üzlet.

Van szerencsem ért sítom. a helybeli és vidéki nagyérdemű uri közönséget, miszerint Szarvason, a főutcán, **FRANKÓ GYULA** ur házában

kész férfi- és gyermek ruháktait és szabó üzletet nyitottam; melyszerint üzletemben mindenkor a **legválasztékosabb férfi és gyermek ruhák készletben kaphatók**, ugyszintén ezen cikkek **megrendelésre** a leggyorsabban és legujabb divat szerint készíttetnek.

Ruhakelmékből nagy választék tartalik rendelkezésre. Ezek szerint bátor vagyok üzletemet akár **kész ruhák beszerzésére** nézve, akár **megrendelésre készítendő öltöny** tekintetében, a nagyérdemű önző pártolásába ajánlani a legjutányosb árak és pontos kiszolgáltatás biztosítása mellett.

Wertheim Samuel,

1-3

Szarvason.

Megrendelések gyorsan, pontosan és a legjutányosb ár mellett szolgáltatnak ki.

Ugyanott egy jó hazból való fiu tanoncuzul felvételik.

Egy rettentő betegség, melytől sok néposztály zaklattatik.

E betegség a gyomornak kisebb rendetlenségeivel kezdődik, de ha elhanyagoltatik, megtámadja az egész testet, így a vesét, a májt, különösen az egész emésztési rendszert, nyomorulttá tesz, s csak a halál szabadít meg ezen bajtól. A betegséget a beteg maga gyakran nem érti, de ha magát kérdezi, képes lesz meghatározni, hol és minő baj van. Kérdés: Van-e fájdalmam, étkezés után érzek-e nyomást és a lehetétnél szorongatást? Sötét kedélyű vagyok-e, kísérve szédüléssel? Sárgás színezetűek-e a szemek? Nincs-e fődve a fölkelésnél a nyelv, torok, s a fogak vastag nyakkal, kiérve a száj roszt ízével? Érzek-e fájdalmat az oldalban, vagy a hátgerinczben? Nincs-e a jobb oldalban oly érzés, mintha a máj nagyobbodnék? Ha egyenesen állok, nem lep-e meg bágyadság vagy szédülés? A vizelet gyengén vagy erősen van-e színezve, ülepedéssel összekötve, mely az edényben rövid idő múlva meglátszik? Étkezés után nincs-e összekötve az emésztés a has felfúvásával, nem okoz-e szeleket és puffogatást? Nem jelentkezik-e gyakran erős szivdobogás? Ezen különböző jelek nem mutatkoznak egyszerre, de egyesek egy ideig kinözzák a beteget és igen súlyos betegség hírnökei. Ha e betegség hosszabbidőn át tekintetbe nem vétetnék, száraz köhögést okoz, kísérve hánytatási kényszerrel. Későbbben piszkos, barna színezetű hört okoz, a lábak és kezek hideg veritékkel borítvák. A máj és a vesék lassankint mindinkább megbetegednek, rheumai fájdalmak jelentkeznek és a rendes gyógyítási mód hasztalannak mutatkozik ezen kínos betegség ellen. Igen fontos, hogy e betegség gyorsan és pontosan gyógytassék, mindjárt keletkezésekor, mi e_y kevés gyógy... Jérhel... mely a valódi... az egész beteg... az étvágy visszaszerzésére és az emésztő-szervek egészséges helyzetbe való visszatérésére. A

betegség „májbetegség”-nek neveztetik és a valódi és legbiztosabb szer ellene a „Shäkerkivonat,” növény-készület, mely Amerikában készül az Uj-York, London és Majnai-Frankfurtban telepedett tulajdonos White A. J. számára. Ezen szer a betegséget lövében támadja meg és az egész szervezetből kirekeszli.

Raktára Magyarország, Erdély- és Horvátországban:

5-6

Raktárak: Arad: Rozsnyai Mátyás; Budapest: Csaja Nándor; Török József gyógyszertára, király-utca 7. sz.; B.-Csaba: Varságh Béla, Badics E.; Debreczen: dr. Rothshnek Emil, Vécsey Viktor, Göll Nándor; Dorozsma: Kansag Károly; Duna-földvár: Pap József; Ercsi: Kurucz János; Nagyvárad: Nyiri György; Nagy-Becskerek: Melcser R.; Hód-Mező-Vásárhely: Kiss Gyula; Högyész: Tery Imre; Jászkis-Ér: Mlatz József; Karansebes: Müller J. F.; Makó: Nagy Adolf; M.-Kövesd: Fridely Vilus; Mühlbach: Reinhart C. J.; Mágos: Szép Géza; Nem. Czernya: Rzika K. A.; Nyiregyháza: Korányi Emil; Ujvidék: Grossinger K.; Oravicza: Knobloch A. C.; Graff W: Pancsova.; Petrozény: Gerberth Guido; Semlin: Tretschtsik Károly; Szeged: Barcsay K., Kovács A.; Szabadka: Szigethy József, dr. Joe Károly; Szárcsa: Tanfy Károly; Temesvár: Jahner M. C., vár, Hunyady-utca, Tarczay István; Versecz: Bienenrth G., Droguist.

Tulajdonos: J. WHITE; főraktár nagyban Magyarországra, Erdélyre s Horvátországra nézve TÖRÖK JÓZSEF-nél, Budapest, király-utca 7. szám.